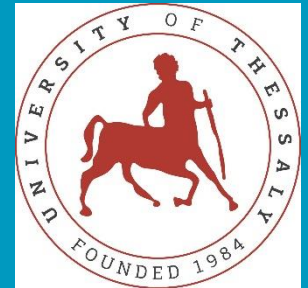

Σύνδεσμοι και Τένοντες Φυσιολογία και μηχανική συμπεριφορά

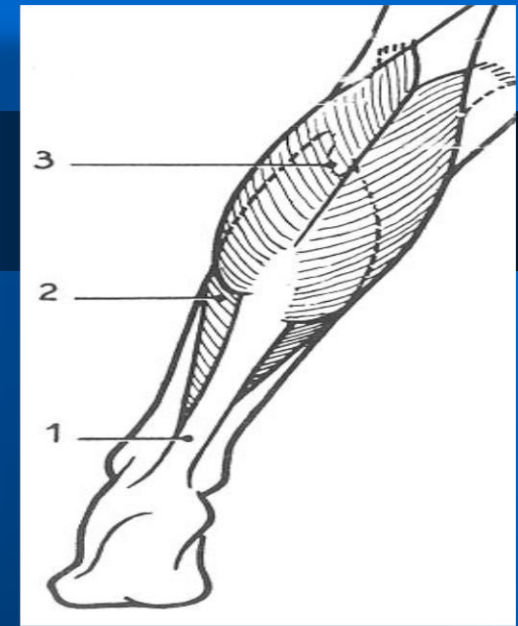
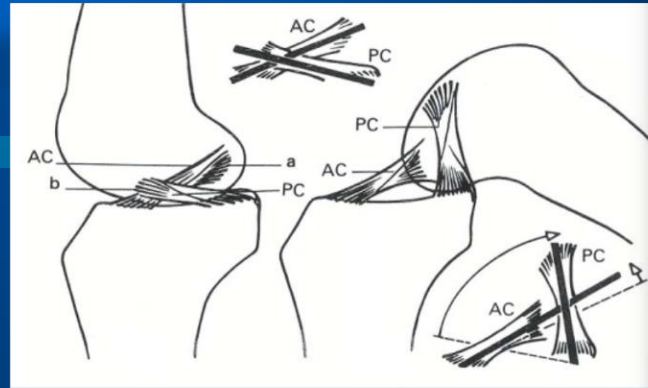
Δρ. Παναγιώτης Β. Τσακλής
Καθηγητής
Εμβιομηχανικής & Εργονομίας
ΤΕΦΑΑ – Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Res. Assoc Department of Molecular Medicine & Surgery
Karolinska Institutet

Σε συντομία...

● Λειτουργία

- Σύνδεσμοι : σύνδεση οστού με οστό

αύξηση της μηχανικής σταθερότητας της αρθρικής κίνησης, αποτροπή ακραίας κινητικότητας

- Τένοντες : σύνδεση του μυ με το οστό

μεταδίδει τις εκτατικές φορτίσεις από τον μυ στο οστό, επιτρέποντας στη μυϊκή γαστέρα να βρίσκεται σε κατάλληλη απόσταση από την άρθρωση

Σύνθεση και δομή των τενόντων και συνδέσμων

Προσδιορισμός των τενόντων και συνδέσμων

Ανθεκτικός συνδετικός ιστός γνωστός ως παραλλήλων ινών
κολλαγόνο ιστός

Αποτελείται από λίγα κύτταρα (ινοβλάστες) και άφθονη εξωκυττάρια ουσία

- η εξωκυττάρια ουσία αποτελεί το 80% του συνολικού ιστού
- περίπου το **30%** της εξωκυττάριας ουσίας είναι **στερεά και 70% νερό**

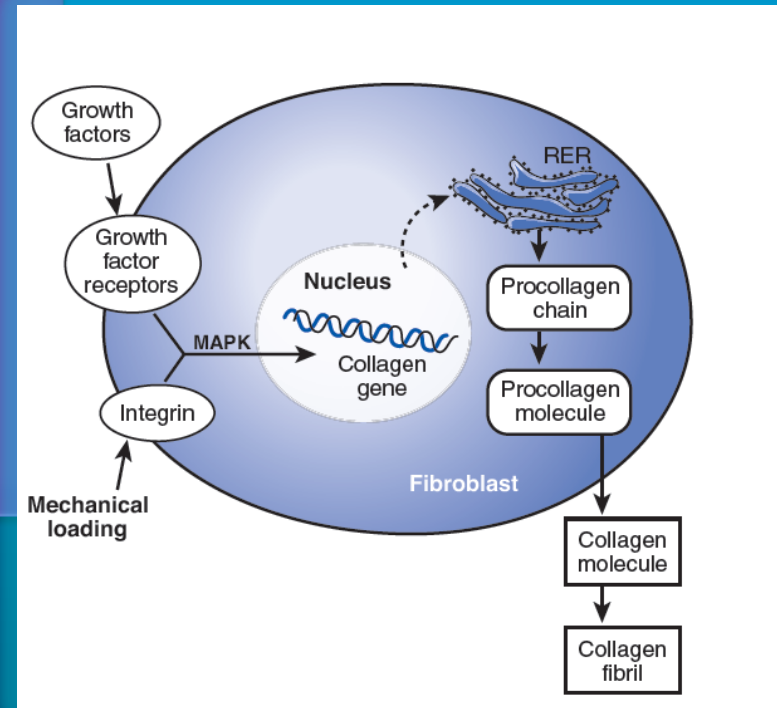
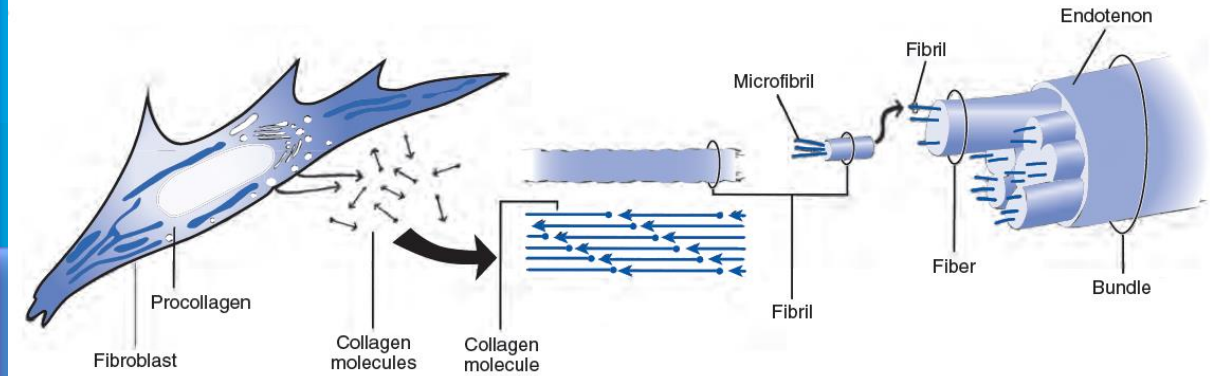
Σύνθεση των στερεών

- Κολλαγόνο ~75% (τένοντες > σύνδεσμοι) (στους τένοντες των άκρων ~99%)
- Ελαστίνη
- Θεμέλιος ουσία

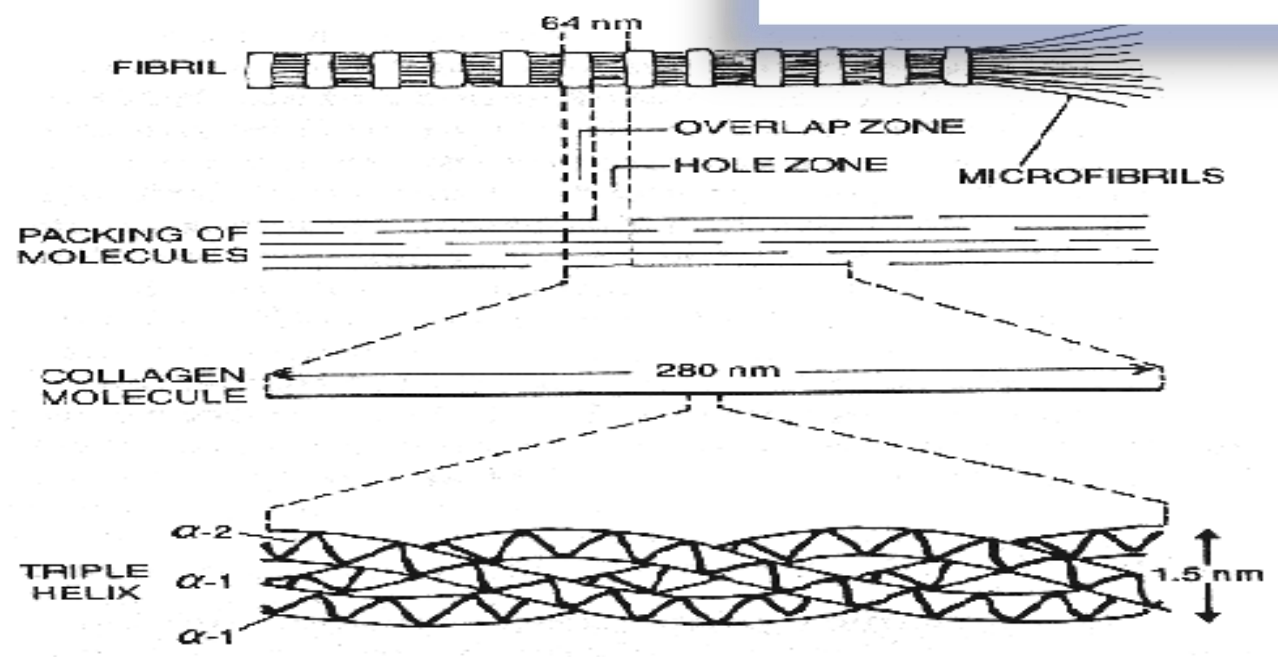
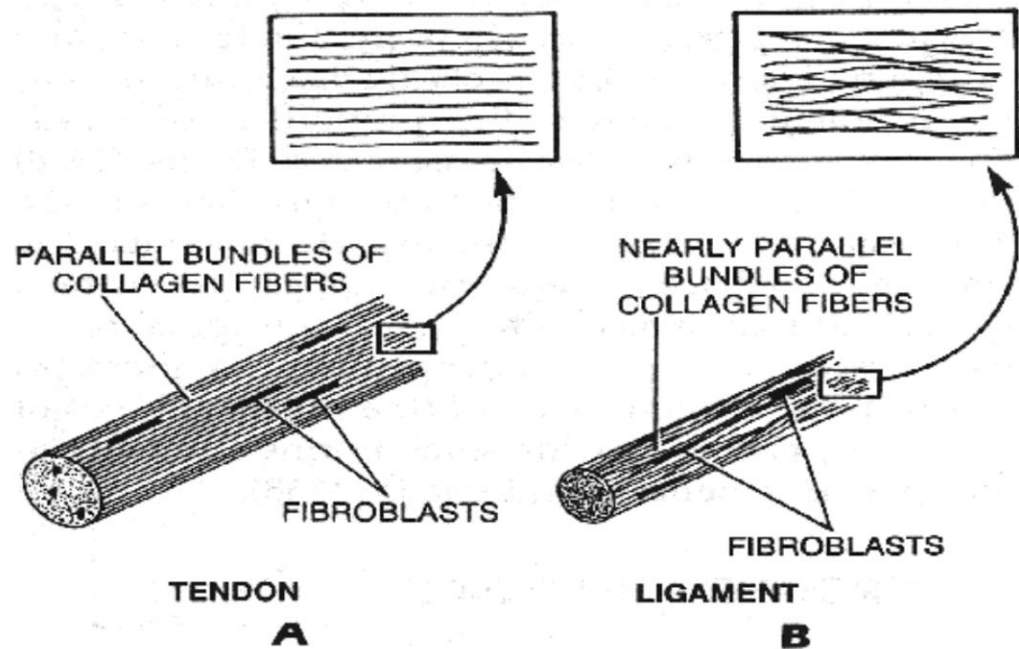

Χαρακτηριστικά

- Ινοβλάστης > προκολλαγόνο > κολλαγόνο
- 3 πολυπεπτιδικές αλυσίδες (α) ($2\alpha 1$ & $1\alpha 2$)
- 66% του κυττάρου του κολλαγόνου αποτελείται από 3 αμινοξέα (Γλυκίνη 33% - προλίνη 15% - υδροξυπρολίνη 15%)
- Στο νέο κολλαγόνο > αδύναμους δεσμούς > διαλυτό σε ανόργανα άλατα και οξέα και οι συνδέσεις επηρεάζονται από τη ζέση

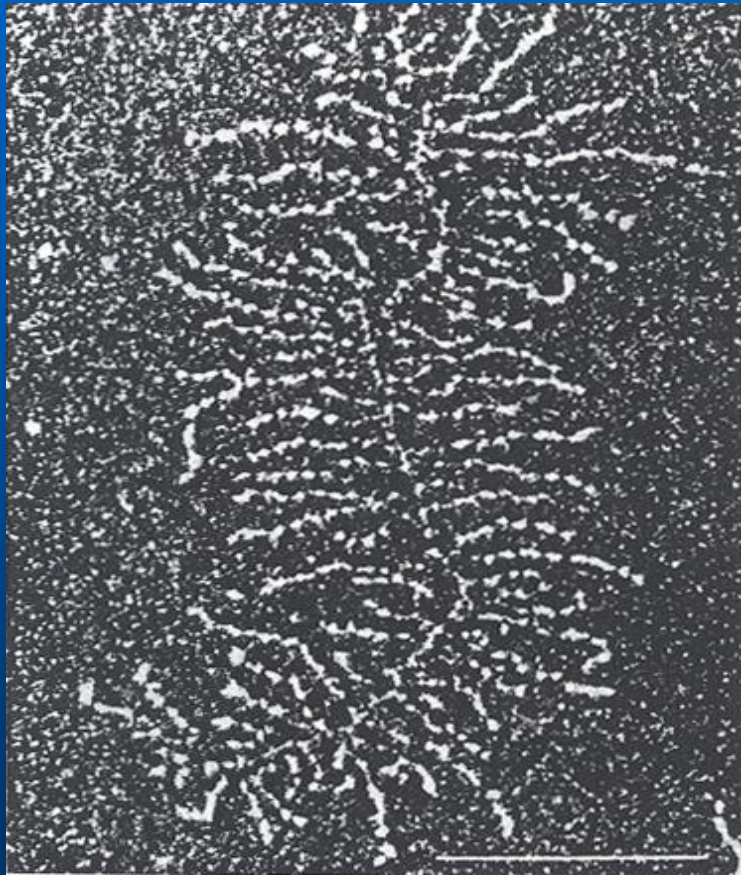
Κολλαγόνο (I)

Ελαστίνη

- Προσδιορισμός της ελαστίνης
  - βασική ουσία σύστασης του **ελαστικού ιστού**
- Έχει ειδικό ρόλο στο συνδεσμικό σύστημα της ΣΣ το οποίο είναι επιφορτισμένο για:
  - την προστασία των ριζών των **νωτιαίων νεύρων** από τη μηχανική πρόσκρουση
  - την **προ-φόρτηση** των κινητικών δομών
  - την παροχή **αυξημένης σταθερότητας** στη ΣΣ

Θεμέλιος ουσία

Dark field electron micrograph of a PG

Ἡ δομική ουσία στους συνδέσμους και τους τένοντες αποτελείται από πρωτεογλυκάνες (PGs) (έως και 20% των στερεών) σε συνδυασμό με δομικές **γλυκοπρωτεΐνες**, **πρωτεΐνες πλάσματος** και μία ποικιλία **μικρών κυττάρων**

Λειτουργία

Οι PG δρουν σαν ουσία «τσιμέντο»
μεταξύ των μικροϊνιδίων του κολλαγόνου
Σταθεροποιούν τον κολλαγόνο σκελετό

Των τενόντων και συνδέσμων

- συνεισφέροντας στην **ολική δύναμη** αυτών των δομών

Εξωτερική δομή και πρόσφυση στο οστό

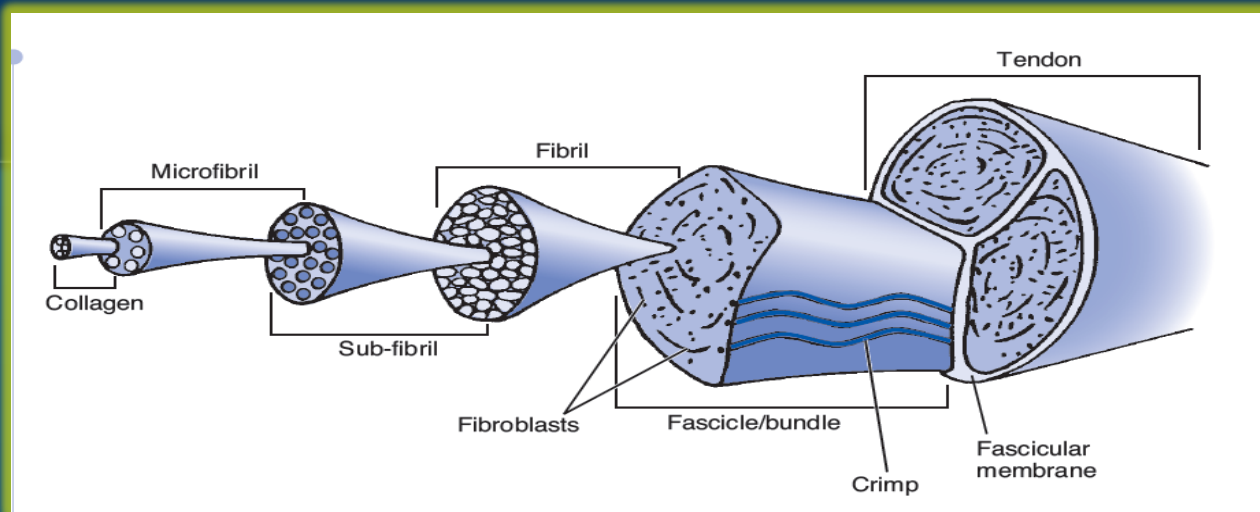
● Διαφορές της εξωτερικής δομής τενόντων και συνδέσμων *σε σχέση με τη λειτουργικότητα*

: και οι δύο περιβάλλονται από έναν χαλαρό σωληνωτό συνδετικό ιστό

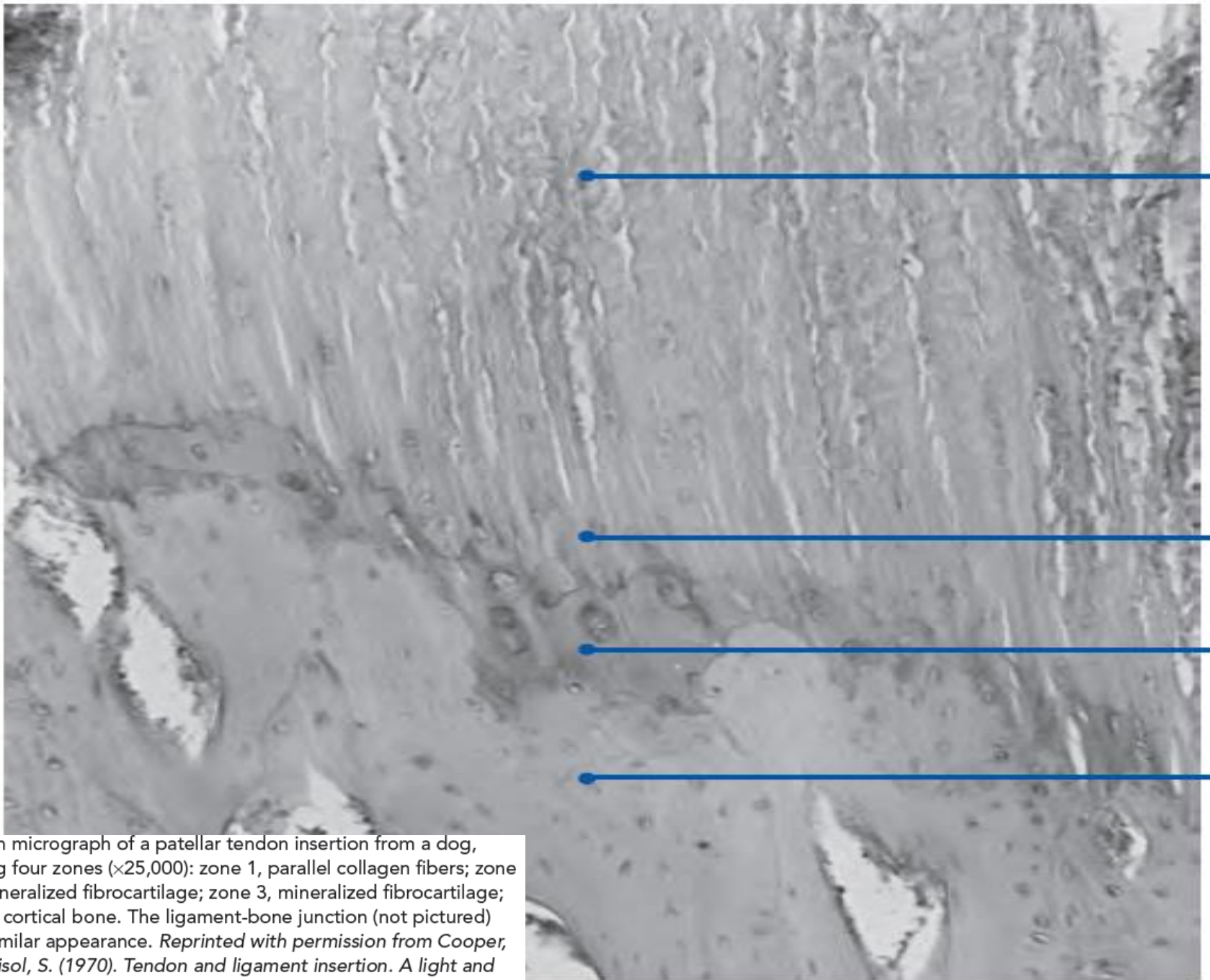
- στον τένοντα : ονομάζεται **παρατένοντας**

πιο δομημένος από τον αντίστοιχο στο σύνδεσμο
δημιουργεί μία **θήκη** - για προστασία του τένοντα

- επιτρέποντας την ολίσθηση

•1

•2

•3

•4

Electron micrograph of a patellar tendon insertion from a dog, showing four zones ($\times 25,000$): zone 1, parallel collagen fibers; zone 2, unmineralized fibrocartilage; zone 3, mineralized fibrocartilage; zone 4, cortical bone. The ligament-bone junction (not pictured) has a similar appearance. Reprinted with permission from Cooper, R.R., Misol, S. (1970). *Tendon and ligament insertion. A light and electron microscopic study. J Bone Joint Surg, 52A, 1.*

Μηχανική συμπεριφορά τενόντων και συνδέσμων

Σκοπός

Η ανάλυση της μηχανικής συμπεριφορά των τενόντων και των συνδέσμων οδηγεί σε **σημαντικές πληροφορίες** για την κατανόηση **των μηχανισμών των κακώσεων**

Περιλαμβάνει

- Εμβιομηχανικές απαιτήσεις
- φυσιολογική φόρτιση τενόντων και συνδέσμων
- μηχανισμοί κάκωσης τενόντων και συνδέσμων
- γλοιοελαστική συμπεριφορά τενόντων και συνδέσμων

Εμβιομηχανικές απαιτήσεις

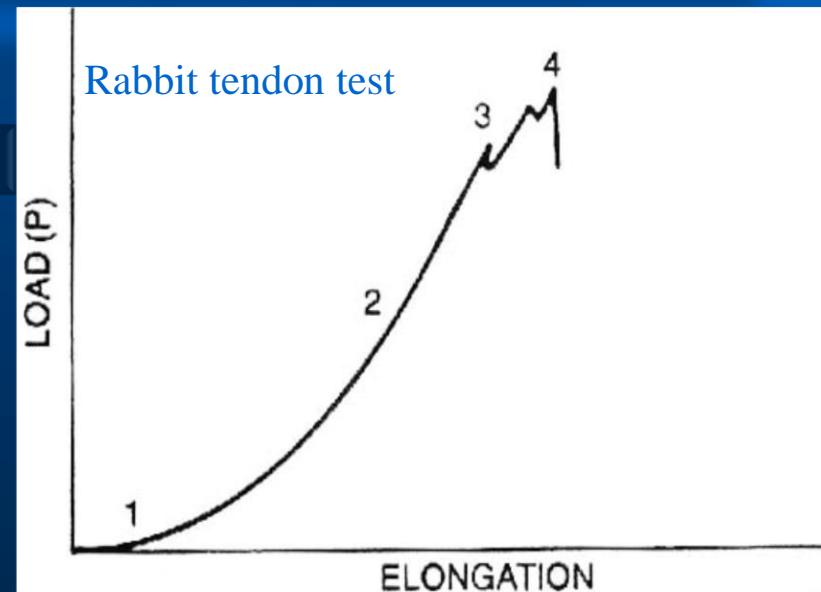
- Ο ιστός *διατείνεται* έως τη ρήξη του, και ορίζεται η δύναμη που το προκαλεί

ο συντελεστής ελαστικότητας για τένοντες & συνδέσμους

$$E = \frac{\sigma}{\varepsilon}$$

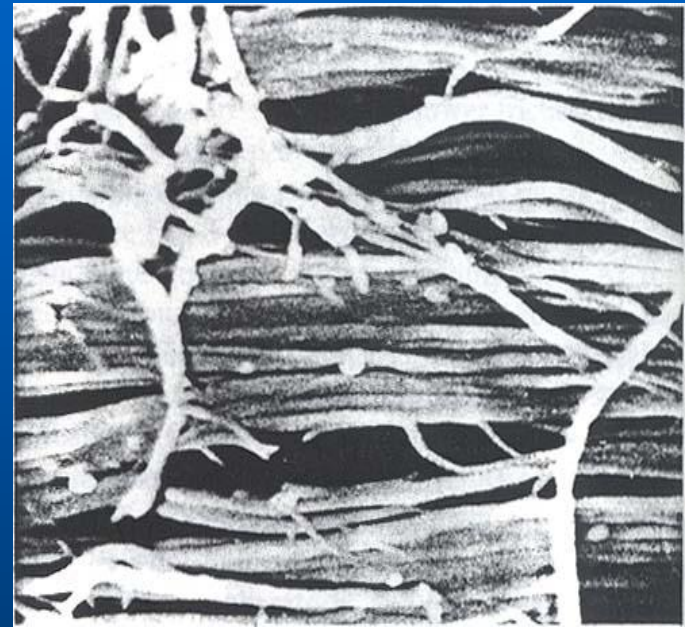
Στην περιοχή .1

- ο συντελεστής ελαστικότητας δεν *είναι συνεχής* αλλά αυξάνει σταδιακά

- 1.«δακτυλική» περιοχή
- 2.Γραμμική περιοχή
- 3.Τέλος της γραμμικής (P-lin)
- 4.Μέγιστη φόρτιση (P-max)

Εμβιομηχανικές απαιτήσεις...

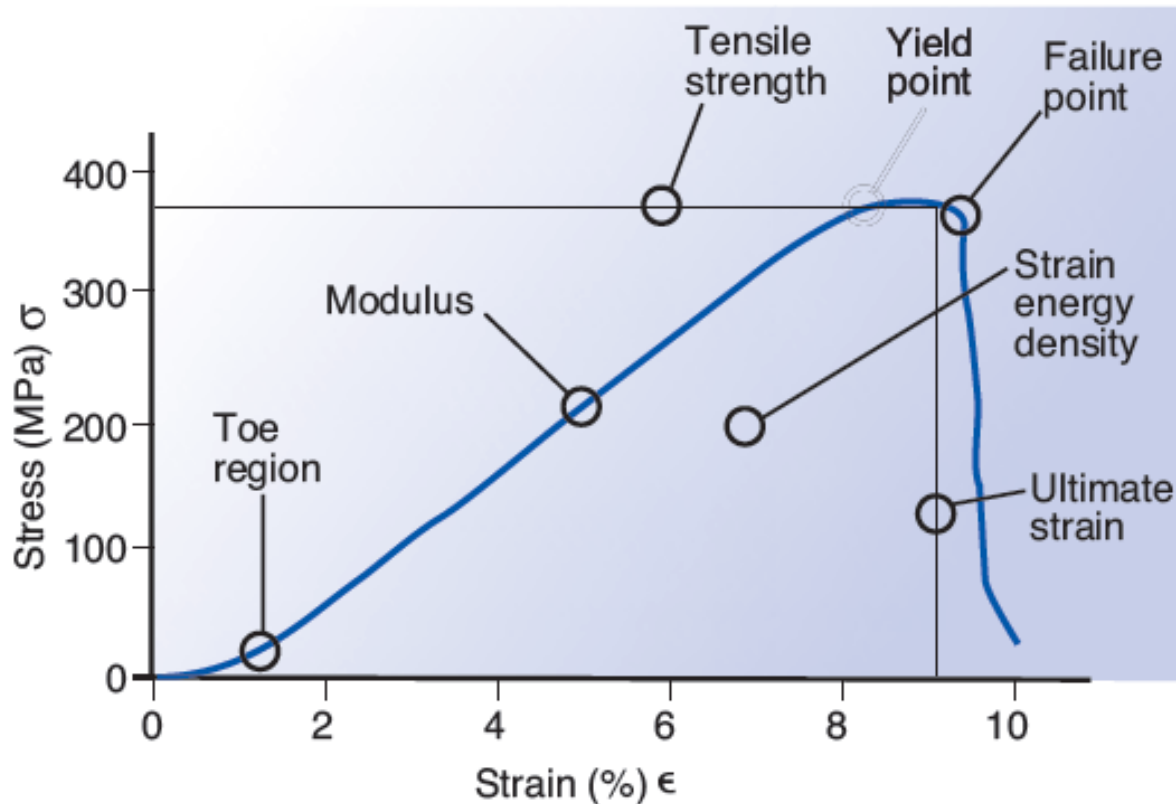
A : The unloaded collagen fibers have a wavy configuration

B : The collagen fibers have straightened out under load

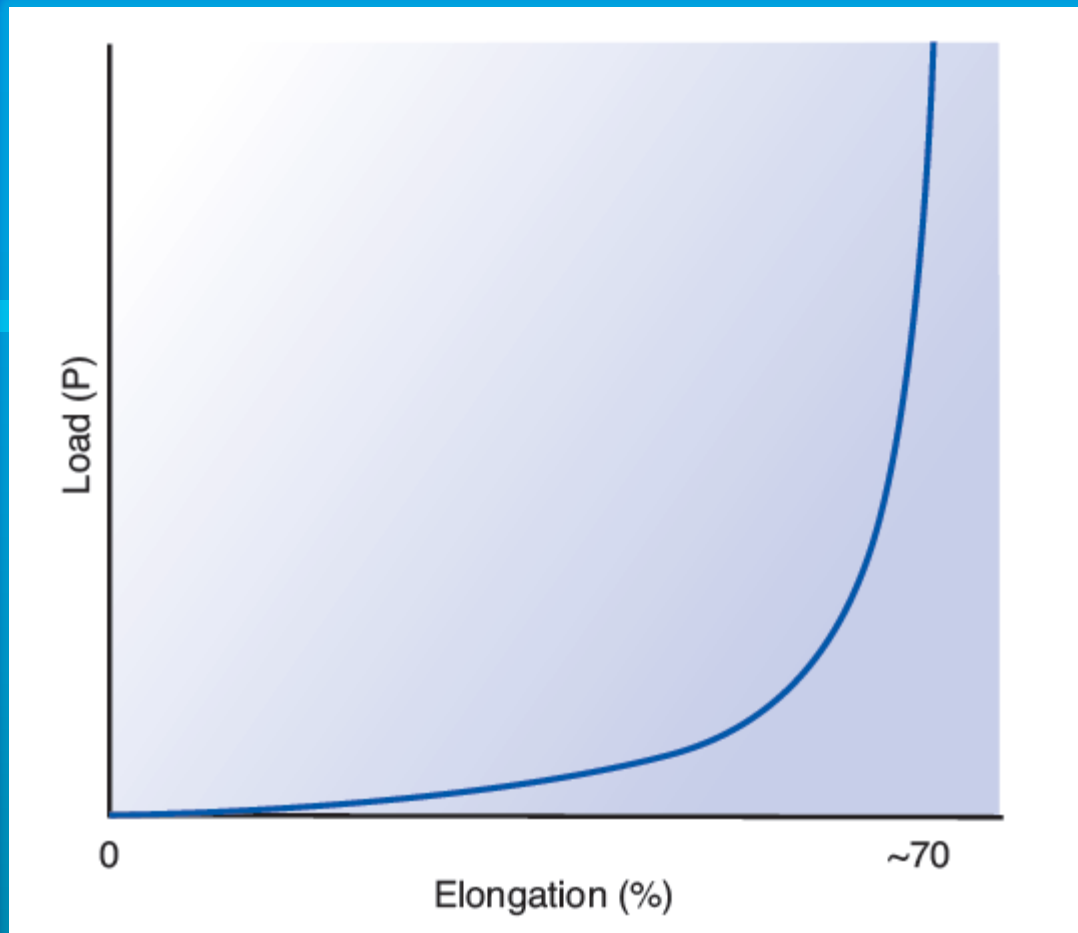
Human knee ligaments(10,000x)

...Καμπύλη τάσης-παραμόρφωσης...

by the complex. **B.** A stress-strain curve of a tendon/ligament structure under tensile loading. The X-axis is the percentage of deformation (elongation) expressed as strain (ϵ) and the Y-axis is the stress or load per unit of area (MPa) expressed as stress (σ), which refers to the tensile strength of the tissue. A modulus of elasticity (N/mm^2 or MPa) is obtained from the linear slope of the stress-strain curve between two limits of strain (deformation). The tensile strength (N/mm^2) is the maximum stress achieved, the ultimate strain (in percentage) is the strain at failure, and the strain energy density (MPa) is the area under the stress-strain curve. Adapted from Woo, S.L.Y., et al. (2000). *Injury and repair of ligaments and tendons. Ann Rev Biomed Eng, 2, 86.*

Σπονδυλικός σύνδεσμος. Στο **70% επιμήκυνσης** ο σύνδεσμος υπόκειται σε **μεγάλη αύξηση της σκληρότητάς του** και με πρόσθετη φόρτιση καταρρέει δίχως παραπέρα υποχώρηση

Μηχανισμοί κάκωσης τενόντων και συνδέσμων (I)

- **ομοιότητα** των μηχανισμών κάκωσης για τένοντες και συνδέσμους

εν συντομία..

Όταν ο σύνδεσμος υπόκειται **σε φόρτιση που φτάνει** το φυσιολογικό εύρος

Μικροαποδόμηση
του τένοντα

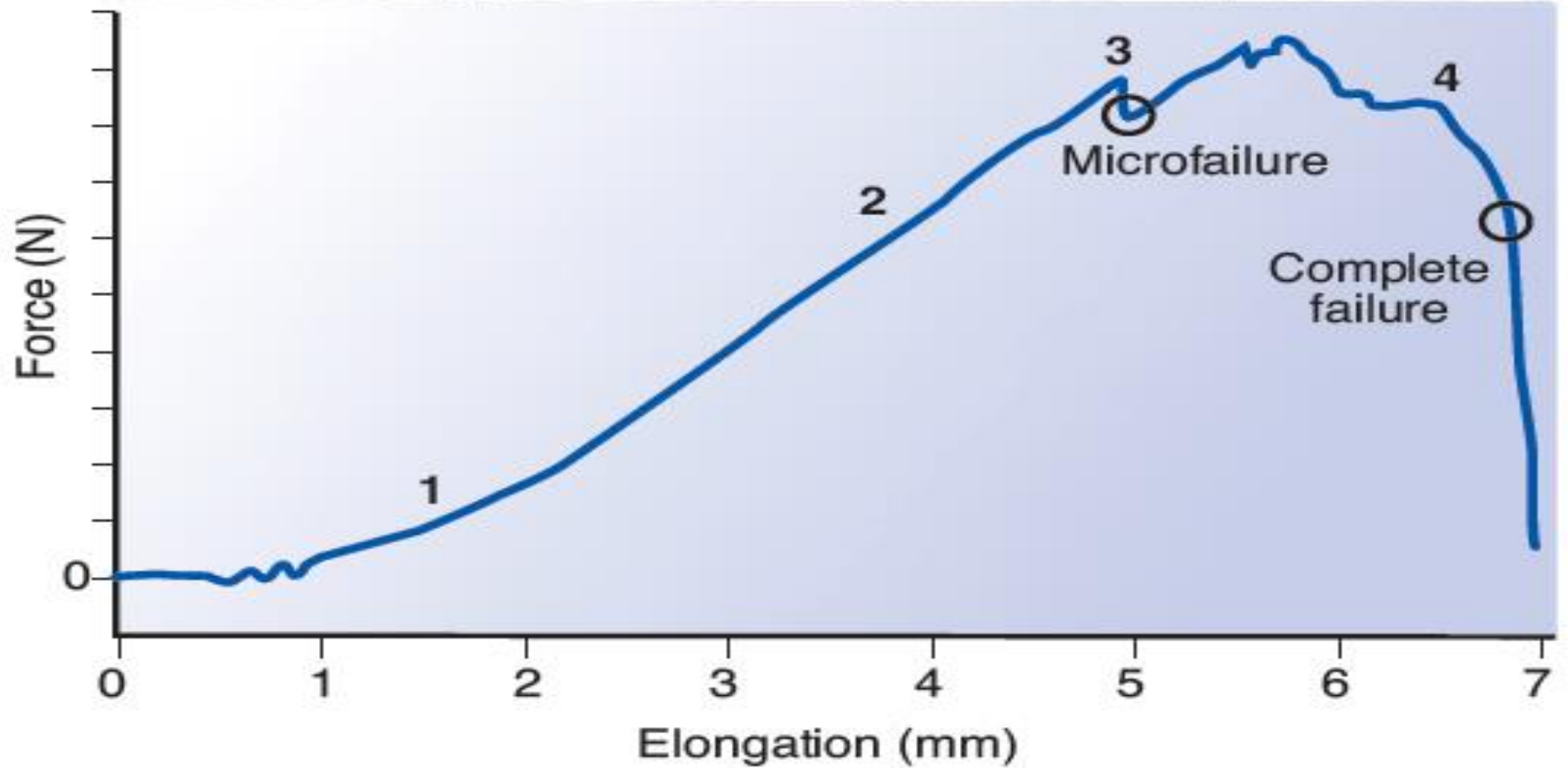
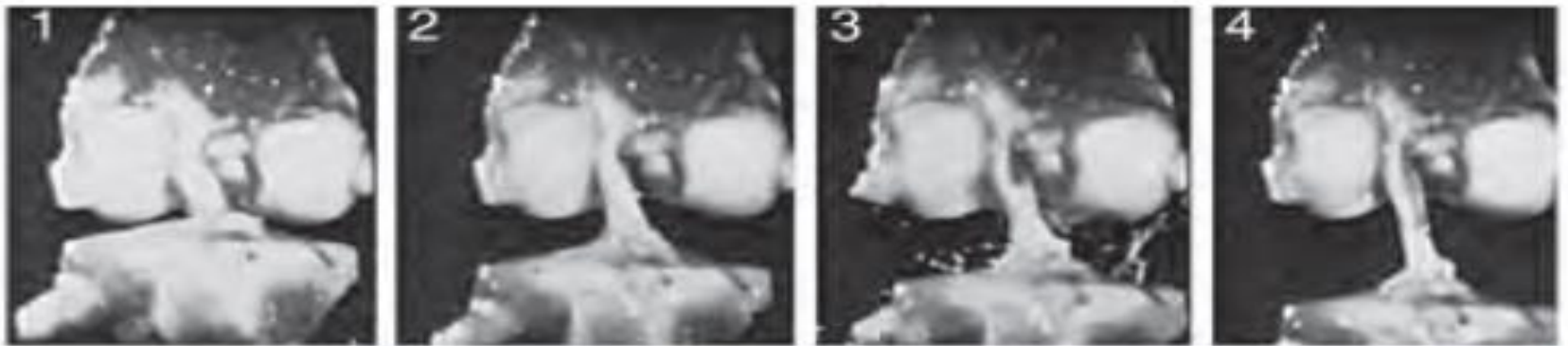
Μεγάλη
αποδόμηση

Ανώμαλη σταθεροποίηση
της άρθρωσης

Τραυματισμός του θύλακου, των
άλλων συνδέσμων και αγγείων

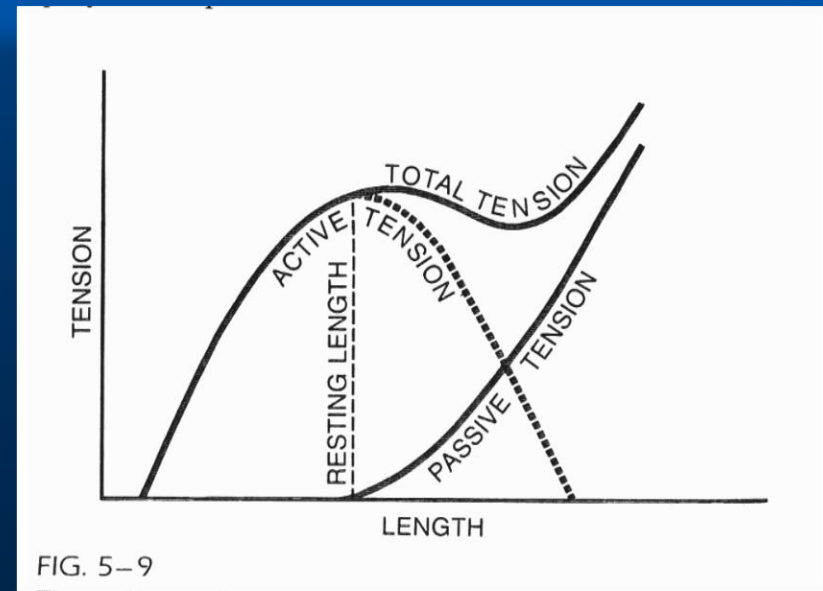

Μηχανισμοί κάκωσης τενόντων και συνδέσμων (II)

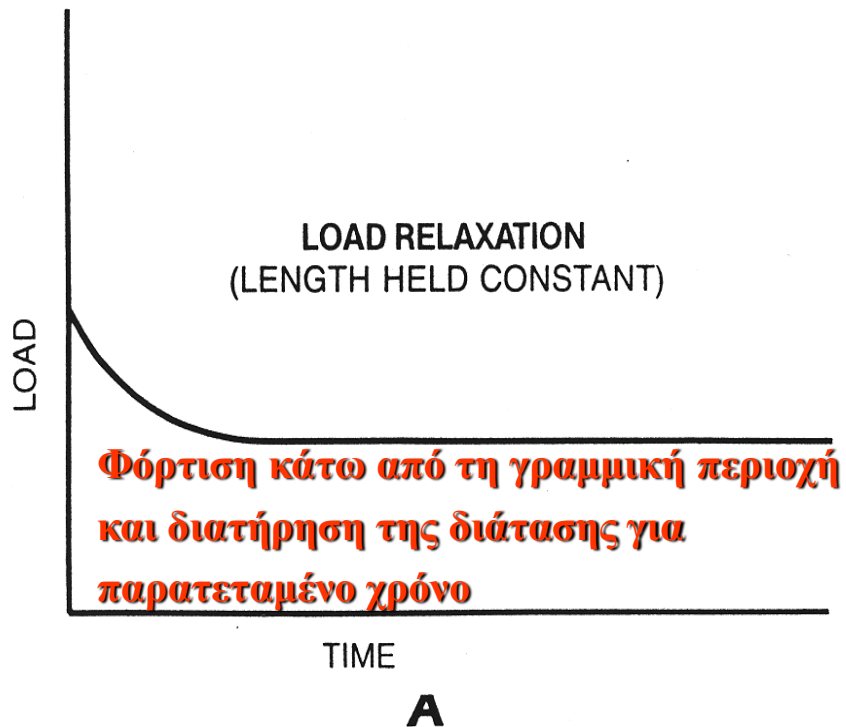
ομοιότητα του μηχανισμού κάκωσης για σύνδεσμο και τένοντα, αλλά δύο πρόσθετοι παράγοντες που αφορούν τον τένοντα λόγω της **σύνδεσης του με το μυ**

ΓΙΑΤΙ?

- **ΠΡΩΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ** : καθώς συσπάται ο μυς, η περιοχή σύνδεσης μυ – τένοντα αυξάνεται
- **ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ** : όσο μεγαλύτερη η περιοχή σύνδεσης στο μυ, τόσο μεγαλύτερη η ένταση της δύναμης και μεγαλύτερα τα εκτατικά φορτία που μεταδίδονται μέσω του τένοντα

Γλοιοελαστική συμπεριφορά τενόντων και συνδέσμων

Δύο τεστ για τον προσδιορισμό της γλοιοελαστικής συμπεριφοράς τενόντων και συνδέσμων είναι το **τεστ χαλάρωσης της τάσης** και το **τεστ παραμόρφωσης**

Παράγοντες που επηρεάζουν τις εμβιομηχανικές ιδιότητες

Περιλαμβάνουν

- Ωρίμανση και ενηλικίωση
- Περίοδος κύησης και μετά τον τοκετό
- Μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα (NSAD)
- Κινητοποίηση και ακινητοποίηση

Ωρίμανση και ενηλικίωση

- Κατά την ενηλικίωση (έως τα 20), ο αριθμός και η ποιότητα των δομικών συνδέσεων αυξάνει, με αποτέλεσμα την αυξημένη διαστατική ικανότητα τενόντων και συνδέσμων
- Παρατηρείται επίσης μία αύξηση στη διάμετρο των κολλαγόνων ινιδίων.
- Η ποσότητα κολλαγόνου σε τένοντες και συνδέσμους μειώνεται με την ηλικία συνεισφέροντας στην σταδιακή έκπτωση των εμβιομηχανικών ικανοτήτων τους.

Περίοδος κύησης και μετά τον τοκετό

- Ο Rundgren βρήκε ότι **Η ΕΚΤΑΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ** των τενόντων και της ηβικής σύμφυσης σε ποντίκια **ελαττώνεται κατά την περίοδο της κύησης και μετά τον τοκετό (1974)**.
- Η σκληρότητα αυτών των δομών μειώνεται κατά την **περίοδο αμέσως μετά τον τοκετό** αλλά επανέρχεται σταδιακά

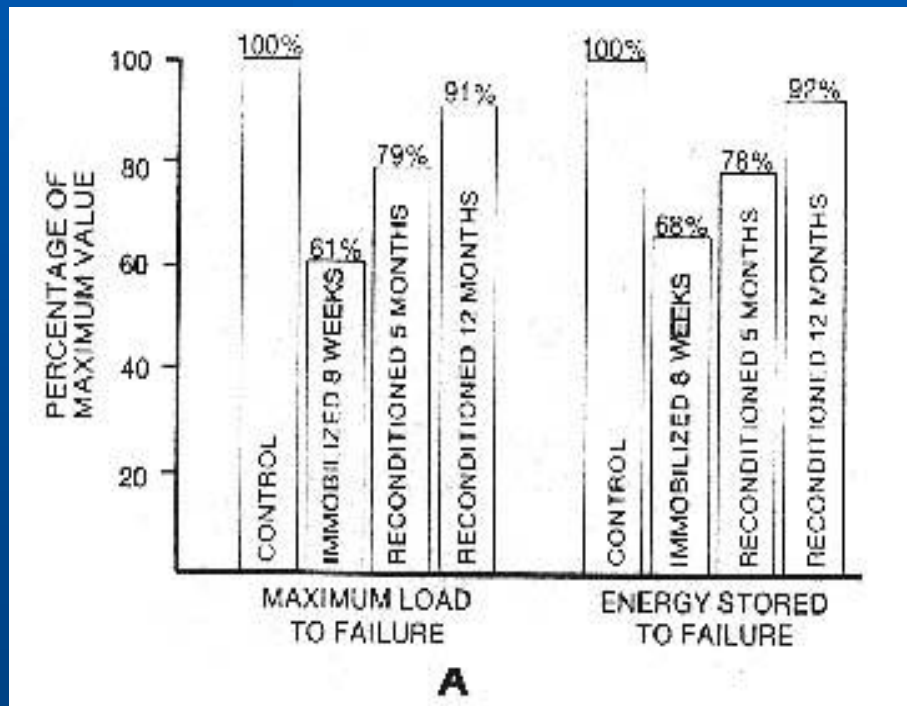
Μη στεροειδή αντιφλεγμονώδη φάρμακα

(NSAD)

- Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs (NSAIDs)
  - aspirin, acetaminophen, indomethacin
- Μικρές δοσολογίες NSAIDs δεν είναι επιβαρυντικές για την επούλωση του τένοντα και μπορεί να συνεισφέρουν στη αποκατάσταση της εμβιομηχανικής του συμπεριφοράς ??

Κινητοποίηση και ακινητοποίηση (I)

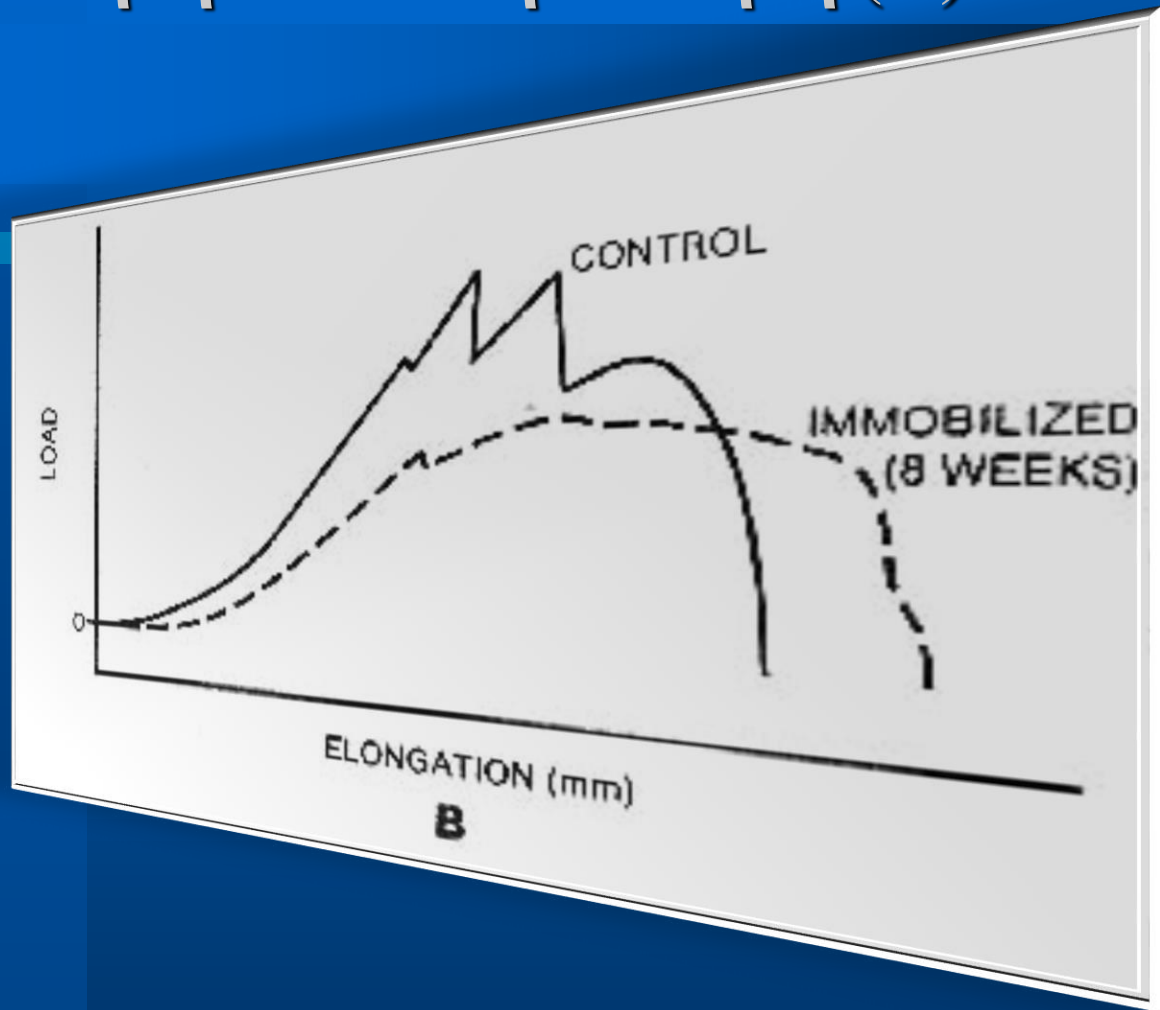
- Όπως τα οστά, οι σύνδεσμοι και οι τένοντες φαίνεται να αποδομούνται ανάλογα των μηχανικών φορτίσεων (π.χ. αστροναύτες)
- Η φυσική άσκηση έχει δείξει πως αυξάνει την εκτατική δύναμη των τενόντων και της περιοχής πρόσφυσης του συνδέσμου στο οστό

- 1) Αυτοί που ακινητοποιούνται σε νάρθηκες για 8 εβδομάδες
- 2) Αυτοί που ακινητοποιούνται για 8 εβδομάδες και δίνεται πρόγραμμα αποκατάστασης για 5 μήνες
- 3) Αυτοί που ακινητοποιούνται για 8 εβδομάδες και δίνεται πρόγραμμα αποκατάστασης για 12 μήνες

Maximal load to failure and energy stored to failure for primate anterior cruciate ligaments tested in tension to failure

Κινητοποίηση και ακινητοποίηση (II)

Σε σύγκριση με την ομάδα ελέγχου, οι σύνδεσμοι που ακινητοποιήθηκαν για 8 εβδομάδες παρουσιάζουν μικρότερη σκληρότητα και μεγαλύτερη επιμήκυνση

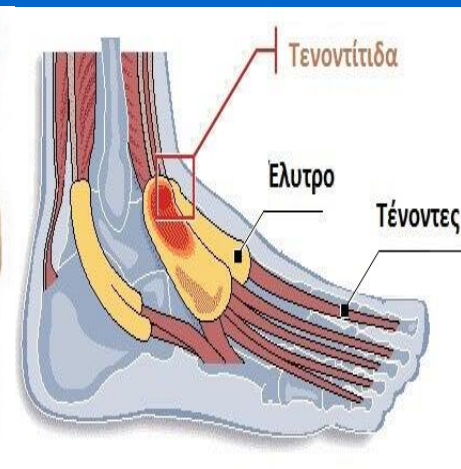
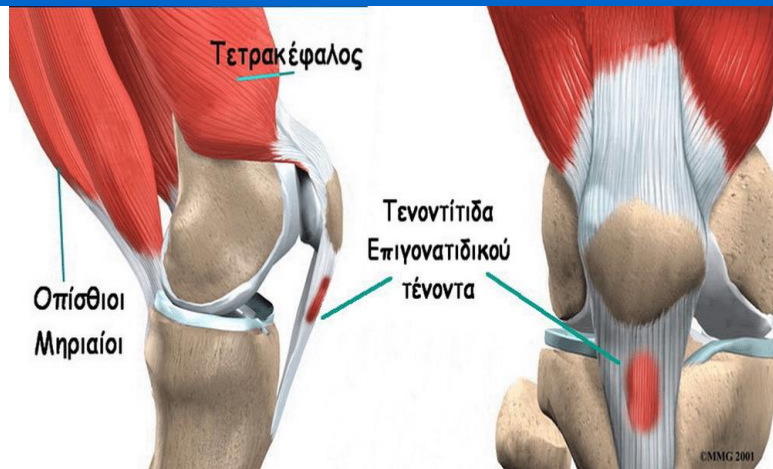
Μαγνητική τομογραφία

Τενοντοπάθεια I βαθμού

Τενοντοπάθεια III βαθμού

Τενοντοπάθειες και Ρίζεις τενόντων και συνδέσμων

